

ON THE KŐPEST
AT CSIKSZENTDOMOKOS,
TRANSYLVANIA (RUMANIA)

In the vicinity of Csikszentdomokos, a region inhabited by Hungarians for about a thousand years now, in the eastern Carpathians, on the bank of the river Olt there is a part of a mountain's foot called the *Kőpest*. Relying on his research in the relevant archives and on studies he had conducted on the spot afterwards, the author has found out that the geographic name *Kőpest* once used to be a common noun that had been formed as a compound of the Hungarian word *kő* for 'stone' and the word *pest*, a term of Old Bulgarian-Slavic origin meaning 'cave' and widely used in the medieval Hungarian language. Accordingly, the original meaning of *kőpest* must have been 'stone-hole, rock-hole, rock-cave' or something like that. This ancient name seems to have indicated a cave that has been well-known to local inhabitants and destroyed by quarry-men a few years ago, but still often hinted at by local people. And it was not until its common noun meaning had fallen to oblivion that they have named the hillside around the cave, the *Kőpest*.

О КЕПЕШТЕ В РАЙОНЕ
С. ЧИКСЕНТДОМОКОШ
ТРАНСИЛЬВАНИЯ (РУМЫНИЯ)

В Восточных Карпатах, в районе с. Чиксент-домокош, населённом примерно тысяча лет венграми, на берегу реки Ольт часть подножья сложенной известняками горы носит название Кёпешт. В результате изучения архивных материалов и проведения исследований на месте автору статьи удалось выяснить, что Кёпешт (Кőpest) когда-то представлял собою общее имя существительное, образовавшееся в результате сложения двух слов: слова *kő*, означающего 'камень' на венгерском языке, с одной стороны, и слова *pest*, означающего 'пещеру' на древнеболгарско-славянском языке, но заимствованного и широко применявшегося и венграми средневековья. Следовательно, первоначальное значение слова кёпешт было что-то вроде 'каменная полость, скалистая пещера' и т.п. Этим древнейшим названием обозначали, по-видимому, пещеру, которая была уничтожена несколько лет назад в результате разработки камней карсерным способом, но о котором местные жители всё ещё часто вспоминают. Только после того как значение слова кёпешт как имени нарицательного стало преданным забвению и стал народ называть Кёпешт-ом подножье горы около пещеры.

KARSZTGEOMORFOLOGIAI TANSZÉK A SZILÉZIAI
EGYETEMEN

1977-ben a Sziléziai Egyetem Földtudományi Kara Földrajzi Intézetének keretén belül megalakult a karsztgeomorfológiai tanszék. A tanszék ideiglenesen a Sosnowieci Egyetem modern laboratóriumi épületében található, elővárhatólag 1980-ig, amikor is átadják rendeltetésének a Földtudományi Kar új, 16 emeletes épületét. A tanszéknek jelenleg 5 dolgozója van, három oktató és két tudományos kutató.

A tanszék létrehozását Szilézia területén a karszt népgazdasági jelentősége (vízellátás, értelepek) érdekében az alapkutatások megindítása és a szakemberek képzése tette szükségessé.

A tanszék tevékenysége:

1. *Oktatás*

Évente kb. 20 harmad- és negyedéves földrajzszakos hallgató, akik karsztgeomorfológiára szakosodtak, szakdolgozatukat a tanszék keretén belül készítik el. Az előadók nagy hangsúlyt fektetnek a speciális tárgyak oktatására (karsztos előadások és gyakorlatok, mérési metódusok, kémiai analízis, fizika, paleogeográfia, terepi gyakorlat). Külön laboratórium áll a hallgatók, a szakdolgozók és a kutatók rendelkezésére, ahol műszeres kísérleteket végeznek, és speciális műszerpark kialakításán dolgoznak.

Az oktatás és a továbbképzés céljait szolgálja az immáron ötödször megrendezett Szepeológiai Iskola

is. Az iskolát a tanszék, a Wrocław-i Egyetem Földrajzi Intézetével közösen minden év februárjában, a téli szünet ideje alatt bonyolítja le. Az iskola célja a tudományos kutatók és a karsztos téma iránt érdeklődő szakemberek továbbképzése az új kutatási eredmények ismertetésével. Az iskolán a tanszékek hallgatói is részt vesznek nemcsak hallgatóként, de előadóként is.

2. *Tudományos kutatás*

Karsztgeológiai és hidrológiai tudományos kutatások és módszerek koordinálása. A poláris területeken végzett geomorfológiai vizsgálatok vezetése és felügyelete. Az UIS Fiziko-kémiai és Karszthidrológiai Bizottságában tevékenykedő csoportok irányítása.

3. *Publikációk*

A tanszék kiadja a *Kras i Speleologia* c. kiadványt, amely jogfolytonos utóda a *Speleológiának*. Eddig 2 kötete és egy különkiadása jelent meg. Előkészület alatt áll a harmadik kötet, valamint egy különszám az UIS Fiziko-kémiai és Karszthidrológiai Bizottsága 1979. évi ülésének anyagával.

A tanszék további tervei: a dolgozók számának legalább 10 főre növelése, egy terepi kutatóállomás létrehozása és egy diploma utáni 2 éves karsztos továbbképzés megindítása hazai és külföldi szakemberek részére.

Dr. Marian Pulina